

1461 1. Beh. af Lovf. om en Forandr. i L. om Valgmenigheder af 15. Mai 1868. 1462

har talt om, og det har den ærede Minister ogsaa sagt paa et andet Sted, at hvis man nu gik til at udvide Lovforslaget her, saa byggede man ikke længere paa den Erfaring, man havde i disse fem Aar, men det forekommer mig at være Udtryk for en Betragtning, som jeg ikke kan give Medhold; og for mit Vedkommende har jeg den Tillsid til den kristelig vakte Del af Folket, at den vil bruge den udvidede Frihed, man lægger i dens Haand paa en ligesaa god og sundig Maade som den, der er tilstede. Jeg har den Tillsid, at den indre aandelige Tilstand i denne Del af Folket vil virke dette, selv om man tager nogle af de uvortes Byrder bort; det er ikke dem, der betrygger. Det er meget let at tale om de Misbrug, der kunne fremkomme af Friheden; men det er meget galt, naar man drager den Slutning deraf, at fordi Friheden kan misbruges, skal man ikke give Friheden. Tillsid avler Tillsid, og naar vi se, at Folket i de 5 Aar har taget Sagen saa roligt og besindigt, som det har, og vi af den Grund træste os til at udvide Friheden, da vil denne vor Tillsid heller ikke blive stuffet.

Casse: De Bemærkninger, hvortil jeg finder Anledning, skal jeg begynde med en Kompliment til det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgfreds (Berg). Hans hele Foredrag ligesaa Begyndelsen til Slutningen har for mig et overordentlig stærkt Vidnesbyrd om hans Lyst til, og jeg tør vel sige, hans erhvervede Færdighed i at behandle Gjenstande paa en særdeles jevn Maade. Jeg skal oprigtig sige, at mig forekom undertiden dette Foredrag saa jevnt, at det maaske efter min Opfattelse mindre passede til det, hvorom der tales. Jeg skal eksempelvis anføre — der er mange Exempler, man kunde tage, men jeg vil kun tage denne humoristiske — jeg antager, at den af den ærede Taleer er bleven antaget som humoristisk — Betegnelse af de theologiske Kandidater som „det theologiske Fakultets Fabrikata“. Der var som sagt flere Ting af denne Natur, men min Kompliment har jeg nu bragt ham. Dette skulde imidlertid ikke have faaet mig til at begjære Ordet med Hensyn til den ærede Rigsdagsmand, hvis der ikke i hans Foredrag havde været et Punkt, som for mig havde haadt nogen Nvord, det nemlig, at han mente, at min Optræden idag med Hensyn til dette Lovforslag ikke stod i Samklang med den Maade, hvorpaa jeg i 1868 var traadt op ligeoverfor det da foreliggende Forslag. Hvis den ærede Rigsdagsmand ikke havde ladet sig nøie med, hvad han selv antydede kun var en mulig mindre

fast Grindring, vilde han ikke have gjort denne Bemærkning; han vilde have erkjendt, at jeg talte med Varme for Valgmenighedsloven, og at jeg senere, ganske vist modstræbende, gik ind paa det, som jeg antog maatte være Betingelsen for, at man kunde opnaa dette Gode, men som ikke havde den Udstrækning, som det i og for sig var ønskelig at have. Hans Bebreidelse i den Henseende er næsten — og det er meget sagt — ugrundet — jeg veed ikke ret, hvilket Udtryk jeg skal bruge derved, men der er et Ord, som omfatter Meget, det er den kurtøse Bemærkning om, at nu er der andre Ministre, end der var dengang. Ligeoverfor den ærede Rigsdagsmand skal jeg ikke udtale mig videre. — Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgfreds (Th. Nielsen) har ganske vist misforstaaet, hvad jeg har sagt vedrørende Hensigten med at faae theologiske Kandidater til Præster for Valgmenigheder. Han dwølede ved at omtale en Ytring af mig, at der kunde være det mindre Praktiske derved, at de som unge Mennesker og yngre Kandidater kunde være udsatte for Fristelser. Jeg veed ikke, om jeg har brugt Udtrykket Fristelser, men i alt Fald er det vist, at jeg med tilstrækkelig Tydelighed har betegnet, hvad jeg dermed vilde sige. Jeg har betegnet, at netop unge theologiske Kandidater kunde paa Grund af det Punkt, hvorpaa de stode med Hensyn til hele deres theologiske Udvikling, under Fornemmelser og Opfattelser af det, der vedkom den theologiske Anskuelse, blive udsatte for — og nu vil jeg bruge Udtrykket — Fristelser, der kunde vilbøde dem. De kunde under Opfattelse af det, som vedkom Maaden, hvorpaa Troen bliver foredraget, hvorpaa enkelte Punkter kunne blive behandledes, komme i den Fristelse at finde det, som Folkekirken antog, mindre rigtigt, saa at de altsaa kunde fortrække det, som tiltaler dem mere, og netop derved — og jeg brugte ikke noget stærkt Udtryk for dem, hvem det muligvis vilde gaa saaledes, med Hensyn til den Stemning, som ledede dem — kunde de komme ind paa en Vej, som vilde være ubelig for Valgmenighedernes egen Tilværelse. Det var dette, jeg sagde. Min Frygt er altsaa kort sagt den, at de unge Præster kunde — og vi mangle ikke Beviser paa, at dette kan blive Tilfældet — formeget benytte sig af Protestantismens Net til at protestere. Det er denne Misforstaaelse, som jeg havde at berigtige overfor det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgfreds; ellers var der ikke Noget af, hvad han ansjæte, der kunde give mig speciel Anledning til nu at udtale mig. — Jeg skal dernæst nu vende mig til det ærede Medlem for